EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 16.7.2021.
COM(2021) 388 final

2021/0208 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par Eiropas Savienības pievienošanos Konvencijai par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās

{SEC(2021) 279 final} - {SWD(2021) 192 final} - {SWD(2021) 193 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma sagatavošanas iemesli un mērķi

Pašlaik ES iedzīvotāji un uzņēmumi, kas vēlas, lai Eiropas Savienībā izdots spriedums tiktu atzīts un izpildīts valstī, kura nav Savienības dalībvalsts (turpmāk tekstā "trešā valsts"), saskaras ar dažādām tiesību sistēmām, jo nepastāv visaptverošs starptautisks satvars attiecībā uz ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās. Tas nozīmē, ka izpildes kreditoriem ir jāorientējas dažādos trešo valstu tiesību aktos par ārvalstu spriedumu akceptēšanu, kā arī spēkā esošajos divpusējos, reģionālajos un daudzpusējos līgumos. Tāpēc personām, kas iesaistās starptautiskā tiesvedībā, ir jāiegulda līdzekļi un laiks, kā arī bieži vien jāpiesaista ārēji speciālisti, lai sagatavotu stabilu tiesvedības stratēģiju ar mērķi nodrošināt, ka viņu spriedums tiek izpildīts. Šī sarežģītība, kā arī saistītās izmaksas un juridiskā nenoteiktība ir atturoši faktori, kas, iespējams, liek uzņēmumiem un iedzīvotājiem vai nu izvairīties no strīdu risināšanas tiesā un meklēt citus strīdu risināšanas veidus, vai atteikties no prasījumu celšanas, vai arī izlemt vispār neiesaistīties starptautiskos darījumos. Tam savukārt var būt negatīva ietekme uz ES uzņēmumu un iedzīvotāju vēlmi iesaistīties starptautiskās tirdzniecības un ieguldījumu aktivitātēs. Turklāt, tā kā ES spriedumu izpilde trešās valstīs ir neskaidra, ir traucētas ES uzņēmumu un iedzīvotāju tiesības uz tiesu iestāžu pieejamību.

Starptautiskās tirdzniecības un ieguldījumu plūsmu pieaugums palielina šos tiesiskos riskus ES uzņēmumiem un iedzīvotājiem, taču šo situāciju var risināt, izveidojot paredzamu sistēmu, kuras ietvaros tiek regulēta pārrobežu spriedumu atzīšana un izpilde civillietās vai komerclietās. Taču līdz šim starptautiskā līmenī ārvalstu spriedumu atzīšana un izpilde civillietās un komerclietās nebija visaptveroši regulēta, pat ja eksistē daži divpusēji vai daudzpusēji līgumi, kuru darbības joma ir ierobežota. Līdz ar **Konvencijas par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās** ("Spriedumu konvencija")[1] pieņemšanu 2019. gada jūlijā šī situācija ir mainījusies.

Spriedumu konvencijai, kas pieņemta Hāgas Starptautisko privāttiesību konferencē ("Hāgas Konference"), ir potenciāls uzlabot pašreizējo sistēmu attiecībā uz ārzemju spriedumu apriti. Šīs konvencijas mērķis ir veicināt efektīvu tiesu iestāžu pieejamību visiem un atvieglot uz noteikumiem balstītu daudzpusēju tirdzniecību un ieguldījumus, kā arī mobilitāti, izmantojot tiesu iestāžu sadarbību[2].

ES vienmēr ir atbalstījusi daudzpusējas sistēmas izveidi spriedumu atzīšanai un izpildei civillietās un komerclietās, un tādēļ ES aktīvi iesaistījās šīs konvencijas sarunu procesā, ņemot vērā ES iespējamo pievienošanos šai nākotnes starptautiskajai sistēmai. Balstoties uz pilnvarām, ko Padome 2016. gada maijā piešķīra Eiropas Komisijai[3], Komisija pārstāvēja Savienības intereses Hāgas Konferences sarunās.

Spriedumu konvencijas sarunu process sekmīgi noslēdzās 2019. gada jūlijā, un pašlaik šo konvenciju var parakstīt, ratificēt vai pievienoties tai. Ja Eiropas Savienība pievienosies Spriedumu konvencijai, kā ierosinājusi Komisija, šī konvencija būtu piemērojama ienākošo

---

1 2019. gada 2. jūlija Konvencija par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās.

2 Spriedumu konvencijas preambula.

3 Sk. *Padomes 2016. gada 26. un 27. maija sēdes konkurētspējas jautājumos iznākumu (3470. Padomes sēde), Nr. 9357/16* un *Padomes lēmuma projektu (Nr. 8814/16) ar ko atļauj sākt sarunas par Konvenciju par spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (Spriedumu konvenciju) Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences ietvaros*.

un izejošo spriedumu atzīšanai un izpildei starp ES dalībvalstīm un citām šīs konvencijas līgumslēdzējām valstīm.

Šis priekšlikums atbilst Komisijas mērķiem, kas izvirzīti Eiropas Komisijas politiskajās pamatnostādnēs (2019–2024)[4], jo īpaši saistībā ar prioritāti "Jauns impulss Eiropas demokrātijai"[5]. Tas atbilst Savienības apņēmībai nodrošināt daudzpusīgumu starptautiskās attiecībās un, iespējams, mudināt citas valstis un ES tirdzniecības partnerus pievienoties Spriedumu konvencijai. ES pievienošanās daudzpusējai konvencijai par spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās arī atbilstu Savienības politikai, kuras mērķis ir veicināt starptautiskās tirdzniecības un ārvalstu ieguldījumu izaugsmi un iedzīvotāju mobilitāti visā pasaulē.

- **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem šajā politikas jomā**

ES ir izveidota labi attīstīta sistēma[6] civillietās un komerclietās pieņemto spriedumu savstarpējai atzīšanai un izpildei dalībvalstīs. To ieviesa kā nepieciešamu ES vienotā tirgus papildinājumu. Taču Briseles I.a regula[7] neattiecas uz trešās valstīs pieņemtu spriedumu atzīšanu un izpildi.

Starptautiskā līmenī ES ir noslēgusi starptautisku konvenciju ar EEZ valstīm un Šveici (2007. gada Lugāno konvencija[8]). Turklāt pirmais mēģinājums izveidot daudzpusēju sistēmu spriedumu atzīšanai un izpildei ir rezultējies ar 2005. gada Konvencijas par tiesas izvēli[9] noslēgšanu. Šī konvencija nodrošina spriedumu atzīšanu un izpildi lietās, kurās puses ir vienojušās par to, kurai tiesai ir izņēmuma jurisdikcija izskatīt viņu strīdu. Savienība šo konvenciju ratificēja 2015. gadā, un tas nozīmē, ka tā pašlaik ietilpst Savienības *acquis*.

Bez 2005. gada Konvencijas par tiesas izvēli, kurai ir tikai ierobežots tvērums, nav citas globālas daudzpusējas sistēmas attiecībā uz spriedumu apriti.

Tādējādi Spriedumu konvencija papildinātu esošo tiesisko regulējumu Savienībā, nodrošinot ārvalstu spriedumu apriti ārpus esošās sistēmas, kas ir piemērojama starp ES un EEZ valstīm un Šveici.

Šī konvencija nemainītu ES iekšējos *acquis*, ja nebūtu deklarācijas, jo abi minētie instrumenti ir piemērojami dažādos kontekstos[10]. Tas tā ir tādēļ, ka Briseles I.a regula ir piemērojama spriedumu atzīšanai un izpildei ES iekšienē, savukārt šī konvencija būtu piemērojama spriedumiem, kas pieņemti trešās valstīs. Tomēr deklarācija ir nepieciešama, lai nodrošinātu, ka pievienošanās šai konvencijai neietekmē Briseles I.a regulā definēto politikas mērķu

---

4 https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_lv.pdf.

5 Vienlaikus atbalstot pamatkategoriju mērķus *"Spēcīgāka Eiropa pasaulē"* un *"Ekonomika cilvēku labā"*.

6 Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (pārstrādātā versija) (OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.) ("Briseles I.a regula").

7 Sk. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

8 Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV L 339, 21.12.2007., 3.–41. lpp.).

9 2005. gada 30. jūnija Konvencija par tiesas izvēles līgumiem.

10 Sk. Spriedumu konvencijas 23. panta 4. punktu. Būtu jāatzīmē, ka šī konvencija neietekmētu arī Lugāno konvencijas vai 2005. gada Konvencijas par tiesas izvēli piemērošanu, jo nolīgumiem, kas noslēgti iepriekš, ir prioritāte, pamatojoties uz 23. panta 2. punktu.

sasniegšanu. Konkrētāk, lietās, kas saistītas ar komercnomu, Briseles I.a regulā ir paredzēta izņēmuma jurisdikcija tiesām dalībvalstī, kurā atrodas nekustamais īpašums. Spriedumu konvencijā nav ietverti šādi izņēmuma jurisdikcijas noteikumi attiecībā uz komercnomu. Tāpēc saskaņā ar šo konvenciju dalībvalstīm būtu pienākums atzīt un izpildīt trešo valstu spriedumus par tāda nekustamā īpašuma komercnomu, kas atrodas to teritorijā. Tas būtu pretrunā Briseles I.a regulā definētajam politikas mērķim piešķirt izņēmuma jurisdikciju ES tiesām strīdos, kas saistīti ar nekustamo īpašumu ES teritorijā.

Tāpēc, pievienojoties šai konvencijai, būtu jāizdod mērķtiecīga deklarācija, ar ko tiktu izslēgta tādu spriedumu atzīšana un izpilde, kuri attiecas uz nekustamā īpašuma, kas atrodas ES teritorijā, komercnomu. Šī ierobežotā deklarācija garantē šīs konvencijas saskaņotību ar ES *acquis*, netraucējot pilnībā sasniegt visus šajā priekšlikumā definētos politikas mērķus.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Spriedumu konvencija ir pakāpeniska procesa rezultāts nolūkā atvieglot spriedumu apriti pasaulē. Tās pamatā ir 2005. gada Konvencija par tiesu izvēli, un tās mērķis ir paplašināt to spriedumu piemērošanas jomu, kuri, iespējams, ir apritē starp valstīm. Hāgas Konferencē pieņemtās konvencijas tiecas to panākt, neskarot specializētas konvencijas, kuras, iespējams, pastāv noteiktās jomās, piemēram, jūras lietu un transporta jautājumos, vai esošas divpusējas konvencijas.

Pateicoties tam, ka ar Spriedumu konvenciju tiek paaugstināta juridiskā noteiktība un samazinātas procesu izmaksas un ilgums starptautiskajā tiesvedībā, tai ir potenciāls mudināt ES uzņēmumus un iedzīvotājus iesaistīties starptautiskos darījumos, tādējādi palielinot pārrobežu tirdzniecības un ieguldījumu apmēru.

Visbeidzot, pievienošanās Spriedumu konvencijai atbilst Savienības apņēmībai nodrošināt daudzpusīgumu un uz noteikumiem balstītu globālo kārtību.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Savienības kompetence reglamentēt jautājumus par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās ir balstīta uz LESD 81. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

Saskaņā ar LESD 3. panta 2. punktu Savienības ekskluzīvā kompetencē ir "noslēgt starptautisku līgumu (..) tiktāl, ciktāl līguma slēgšana ietekmē Savienības kopīgos noteikumus vai maina to darbības jomu". Briseles I.a regulas pieņemšanas rezultātā Savienība ir ieguvusi šādu ekskluzīvu ārējo kompetenci reglamentēt jautājumus attiecībā uz trešo valstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās[11].

Tādējādi Spriedumu konvencija par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi ietilpst Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē. Savienība var tai pievienoties, pamatojoties uz LESD 81. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 218. panta 6. punkta a) apakšpunktu.

[11] To ir apstiprinājusi EST savā *Lugāno atzinumā*, kurā EST atzina, ka Eiropas Komisijas ekskluzīvā ārējā kompetence citstarp attiecas uz trešo valstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās. Sk. Atzinumu 1/03, ECLI:EU:C:2006:81.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Nav piemērojams.

- **Proporcionalitāte**

Šā priekšlikuma mērķis ir uzlabot tiesu iestāžu pieejamību ES pusēm, atvieglojot ES tiesās pieņemtu spriedumu atzīšanu un izpildi valstī, kur ar tiesas spriedumu atzītajam parādniekam ir līdzekļi, lai uzlabotu juridisko noteiktību uzņēmumiem un iedzīvotājiem, kas ir iesaistīti starptautiskos darījumos, un samazinātu procesa izmaksas un ilgumu pārrobežu tiesvedībā. Vienlaikus ar šo priekšlikumu ir paredzēts pieļaut trešo valstu spriedumu atzīšanu un izpildi ES vienīgi tad, ja ir ievēroti ES tiesību pamatprincipi un netiek ietekmēti iekšējie *acquis*.

Šos mērķus var sasniegt tikai tad, ja valstis stingri ievēro spriedumu savstarpējas atzīšanas un izpildes sistēmu, piemēram, tādu, kas pieņemta ar Spriedumu konvenciju. Iespēja iesaistīties sarunās par daudzpusējām vai divpusējām konvencijām attiecībā uz spriedumu atzīšanu un izpildi dalībvalstīm vairs nav pieejama, jo Eiropas Savienībai ir ekskluzīva ārējā kompetence jautājumos par starptautisko piekritību un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās.

Ar vienpusēju rīcību ES līmenī nevarētu sasniegt minētos mērķus, jo tā neveicinātu ES spriedumu atzīšanu un izpildi trešās valstīs.

Visbeidzot, pievienošanās esošai daudzpusējai sistēmai, attiecībā uz kuru ES palīdzēja vest sarunas, būtu efektīvāka nekā sarunu sākšana ar trešām valstīm divpusējā līmenī. Atkarībā no tā, cik valstu ievēros šo konvenciju, tai būtu jānodrošina kopējs tiesiskais regulējums tam, kā rīkoties ar attiecīgo trešo valstu spriedumiem. Tas arī nodrošinātu kopēju tiesisko regulējumu ES uzņēmumiem un iedzīvotājiem, kuri vēlas, lai ES tiesu izdotie spriedumi tiktu atzīti un izpildīti trešās valstīs[12].

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Nav piemērojams.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Nav piemērojams.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Novērtējot dažādos politikas risinājumus, kas saistīti ar Spriedumu konvenciju, Komisija aicināja ieinteresētās personas paust viedokļus, izmantojot atklātas publiskās konsultācijas un

[12] Par šo jautājumu skatīt arī 3. un 4. iedaļu Ietekmes novērtējuma ziņojumā, kas pievienots šim priekšlikumam.

semināru ar dalībvalstu līdzdalību[13]. Turklāt ārējais līgumdarba izpildītājs veica pētījumu un arī vairākas konsultāciju aktivitātes, piemēram, apsekojumu tīmeklī, mērķtiecīgas intervijas ar ieinteresētajām personām, kā arī aptauju, izplatot anketu dalībvalstu iestādēm.

Šīs konsultāciju aktivitātes liecināja, ka pievienošanos Spriedumu konvencijai atbalstīja gan dalībvalstis, gan pārliecinošs ieinteresēto personu vairākums (piem., tieslietu speciālisti, uzņēmumi, juristu un tiesas izpildītāju profesionālās organizācijas, akadēmiskie eksperti). Attiecībā uz iespēju izdot deklarācijas[14] — dalībvalstis iebilda pret deklarāciju uz šīs konvencijas 19. panta pamata un nepauda skaidrus viedokļus par deklarācijām saskaņā ar 18. pantu. Tikai dažas ieinteresētās personas deva priekšroku tam, lai pievienošanās notiktu ar deklarāciju saskaņā ar 19. pantu, savukārt attiecībā uz deklarācijām saskaņā ar 18. pantu netika konstatēta skaidra tendence.

Šajās konsultācijās gūtās atziņas bija ļoti svarīgas, gatavojot Komisijas viedokli par vislabāko pieeju šā priekšlikuma kontekstā. Tā rezultātā Komisija pieņēma lēmumu ierosināt ES pievienoties Spriedumu konvencijai ar ierobežotu, mērķtiecīgu deklarāciju, izslēdzot to trešo valstu spriedumu atzīšanu un izpildi ES tiesās, kas pieņemti par tāda nekustamā īpašuma komercnomu (īri), kurš atrodas ES teritorijā.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Sarunās par Spriedumu konvenciju Komisija nepārtraukti konsultējās ar dalībvalstu ekspertiem un paļāvās uz viņu ekspertīzi. Turklāt konsultācijas ar dalībvalstu ekspertiem notika arī šā priekšlikuma sagatavošanas darbu gaitā.

Komisija paļāvās arī uz pētījumu, kuru veicis ārējais līgumdarba izpildītājs, lai atbalstītu ietekmes novērtējuma analīzi. Šajā pētījumā[15] ir sniegta plaša ekonomiskā un juridiskā analīze par dažādajām iespējamajām politikas izvēlēm. Pētījumā ir izmantoti dažādi analītiskie rīki, sākot no dažādos veidos (apsekojums tīmeklī, aptauja un intervijas) iegūtu empīrisko datu izmantošanas, līdz statistikas izmantošanai vai dokumentācijas analīzei. Ja nebija pieejami kvantitatīvie dati, tika izmantotas kvalitatīvās aplēses. Šīs aplēses, kā arī dažādos izmantotos pieņēmumus ārējie eksperti apstiprināja semināra sanāksmē.

Pētījumā tika secināts, ka vispiemērotākais veids, kā sasniegt politikas mērķus, ir pievienoties šai konvencijai bez deklarācijas. Šis secinājums ir atspoguļots šajā priekšlikumā, jo tiek ierosināts pievienoties Spriedumu konvencijai tikai ar ierobežotu, mērķtiecīgu deklarāciju, kas uzskatāma par nepieciešamu, lai panāktu saskaņotību ar esošajiem ES *acquis*. Vienlaikus šāda ierobežota deklarācija nekavē citu šā priekšlikuma mērķu sasniegšanu vai tā efektivitāti attiecībā uz paredzamajiem tiešajiem ieguvumiem ES uzņēmumiem un iedzīvotājiem.

Visbeidzot, Komisija ir paļāvusies uz plašo kompetenci jautājumos par spriedumu atzīšanu un izpildi ES līmenī, kas iegūta, piemērojot Briseles I.a regulu, tās priekšteci Regulu (EK)

---

13 Seminārā dalībvalstis pauda provizoriskus viedokļus, kas atkarīgi no visu politikas risinājumu seku turpmākas analīzes.

14 Deklarācija ir balstīta uz šīs konvencijas 18. pantu (izslēdzot noteiktus jautājumus) un/vai 19. pantu (izslēdzot spriedumus civillietās un komerclietās, kas attiecas uz valstīm).

15 Tiks publicēts pēc šā priekšlikuma pieņemšanas.

44/2001[16], kas sekoja 1968. gada Briseles konvencijai[17] par šo pašu tematu. Eksistē plaši EST norādījumi saistībā ar šo instrumentu skaidrošanu un piemērošanu ES līmenī.

- **Ietekmes novērtējums**

Tas, cik vēlama būtu ES pievienošanās Spriedumu konvencijai, tika aplūkots Ietekmes novērtējuma ziņojumā. Scenārijā, kurā paredzēts, ka ES pievienojas šai konvencijai, tika apsvērti vairāki alternatīvi politikas risinājumi. Šie politikas risinājumi ietvēra pievienošanos bez deklarācijas vai ar īpaši definētām deklarācijām — vai nu ar deklarāciju saskaņā ar šīs konvencijas 18. pantu, izslēdzot no tvēruma noteiktus jautājumus (patērētāju, nodarbinātības vai apdrošināšanas lietas un/vai nekustamā īpašuma komercnomu), vai saskaņā ar šīs konvencijas 19. pantu, izslēdzot spriedumus civillietās un komerclietās, kurās iesaistītas valstis vai valsts struktūras.

Vēlamais risinājums ir pievienoties šai konvencijai ar ierobežotu, mērķtiecīgu deklarāciju, izslēdzot to spriedumu atzīšanu un izpildi, kas pieņemti par tāda nekustamā īpašuma komercnomu (īri), kurš atrodas ES teritorijā.

Lai kvantitatīvi novērtētu Spriedumu konvencijas ietekmi uz spriedumu apriti starp ES un trešām valstīm, provizoriski tika pieņemts, ka šai konvencijai pievienotos astoņas izraudzītas trešās valstis. Šīs izraudzītās trešās valstis bija Austrālija, Argentīna, Brazīlija, Kanāda, Ķīna, Japāna, Dienvidkoreja un ASV. Visi ietekmes rādītāji tika aplēsti par atsauces periodu no 2022. gada līdz 2026. gadam.

Vēlamais risinājums uzlabos tiesu iestāžu pieejamību un palielinās juridisko noteiktību un paredzamību starptautiskajā tiesvedībā. Tiešie ieguvumi ES iedzīvotājiem un uzņēmējiem, mēģinot panākt ES sprieduma atzīšanu un izpildi izraudzītajās trešās valstīs, līdz 2026. gadam tiek lēsti 1,1–2,6 miljonu EUR apmērā. Tas attiecas uz paredzamo izmaksu samazinājumu par 10–20 % saistībā ar ES spriedumu atzīšanu un izpildi trešās valstīs. Turklāt paredzams, ka vidējais procesu ilgums samazināsies vidēji par trim līdz sešiem mēnešiem.

Tāpat sagaidāms, ka vienkāršāka un paredzamāka sistēma attiecībā uz ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās veicinās starptautisko tirdzniecību un ieguldījumus. Tā kā, iespējams, palielināsies starptautiskā tirdzniecība un ieguldījumi, varētu rasties pozitīva ietekme gan mikro, gan makro līmenī, kā arī nodarbinātības iespēju kontekstā. Jo īpaši MVU gūs labumu no uzlabotas tiesu iestāžu pieejamības un juridiskās noteiktības starptautiskos darījumos, ko nodrošinās Spriedumu konvencija.

Vēlamais politikas risinājums pilnībā atbilst ES *acquis* šajā jautājumā, proti, Briseles I.a regulai. Vēlamajā risinājumā no šīs konvencijas piemērošanas jomas ir izslēgta komercnoma (īre), jo Briseles I.a regulā ir paredzēta izņēmuma jurisdikcija ES tiesām risināt strīdus, kas saistīti ar tāda nekustamā īpašuma komercnomu, kurš atrodas ES teritorijā.

No otras puses, tika uzskatīts, ka deklarācija, kas izslēgtu visus citus apsvērtos jautājumus[18], nav vajadzīga. Šī konvencija nodrošina atbilstošu aizsardzību vājākajām pusēm (patērētājiem, darbiniekiem vai apdrošinājuma ņēmējiem, apdrošinātām personām vai apdrošināšanas polises labuma guvējiem), lai arī citādi nekā ES *acquis*. Turklāt — atšķirībā no nekustamā

[16] Sk. Padomes Regulu (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.).

[17] Sk. Briseles Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komerclietās (OV L 299, 31.12.1972., 32. lpp.).

[18] Tie bija patērētāju, nodarbinātības un apdrošināšanas jautājumi.

īpašuma, kas atrodas ES teritorijā, komercnomas — citas deklarācijas, kam ir plašāks tvērums, varētu kavēt šīs iniciatīvas mērķu sasniegšanu pilnībā.

Regulējuma kontroles padome sniedza pozitīvu atzinumu par šo ietekmes novērtējuma ziņojumu 2021. gada 23. aprīlī.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Šis priekšlikums neietekmē izmaksas, kas rodas MVU. Turklāt, tā kā MVU parasti izvēlas tiesvedību, nevis šķīrējtiesas procesu, paredzams, ka uzlabota juridiskā noteiktība apvienojumā ar zemākām izmaksām un īsāku procesa ilgumu starptautiskajā tiesvedībā pozitīvi ietekmēs MVU vēlmi iesaistīties starptautiskos darījumos vai paplašināt tos. Pievienošanās šai konvencijai arī varētu uzlabot MVU konkurētspēju. Tas tā ir tādēļ, ka starptautiskās tiesvedības izmaksas un līdz ar to netieši arī starptautiskās uzņēmējdarbības izmaksas samazināsies, tādējādi sniedzot MVU, kuru galvenā mītne atrodas ES, konkurētspējīgu priekšrocību, salīdzinot ar uzņēmumiem no valstīm, kas nav ratificējušas šo konvenciju. Sagaidāms, ka šis priekšlikums pozitīvi ietekmēs arī starptautisko tirdzniecību un ieguldījumus.

- **Pamattiesības**

Šis priekšlikums ir paredzēts ar mērķi uzlabot tiesu iestāžu pieejamību ES uzņēmumiem un iedzīvotājiem, jo kopumā uzlabosies un būs paredzamāka pārrobežu spriedumu atzīšana un izpilde, kas ir tiesību uz tiesu iestāžu pieejamību neatņemama daļa. Šī konvencija lielā mērā atspoguļo noteikumus par spriedumu atzīšanu un izpildi, kas piemērojami ES ietvaros (Briseles I.a regula). Attiecīgi šajā konvencijā principā netiek pieļautas atkāpes no ES pamattiesībām un procesuālā taisnīguma principiem. Jo īpaši šajā konvencijā ir paredzēts pamats tam, lai varētu atteikt atzīt un izpildīt spriedumus, kas nav saderīgi ar procesuālā taisnīguma pamatprincipiem vai tās valsts sabiedrisko kārtību, kurā tiek pieprasīta šī atzīšana un izpilde. Tas palīdzētu nodrošināt, pamatojoties uz pārbaudītu pieeju[19], ka trešā valstī ir pienācīgi ievērotas tādas pamattiesības kā tiesības uz aizstāvību vai tiesības uz taisnīgu tiesu. Turklāt, uzlabojot ES tiesu spriedumu atzīšanu un izpildi trešās valstīs, ar šo konvenciju ir paredzēts veicināt uzņēmējdarbības brīvību, kā arī pastiprināt praksi, ka tiek ievērotas tiesības attiecībā uz īpašumu, kas atrodas ES.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē Savienības budžetu. Dalībvalstīm var rasties vienreizējas izmaksas saistībā ar šīs konvencijas īstenošanu, un dalībvalstu tiesu iestāžu izmaksas varētu būt nedaudz lielākas, jo paredzams, ka nedaudz palielināsies lietu skaits. Taču sagaidāms, ka šīs izmaksas kompensēsies vidējā termiņā un ilgtermiņā, jo saīsināsies procesu ilgums.

[19] Papildus Briseles I.a regulai šī pieeja ir izmantota arī Lugāno konvencijā un 2005. gada Konvencijā par tiesu izvēli.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Tā kā šis priekšlikums attiecas uz ES pievienošanos starptautiskai konvencijai, kurā iekļauti skaidri noteikumi par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi, netiks izstrādāts īstenošanas plāns.

Kas attiecas uz šīs konvencijas praktiskās darbības uzraudzību un izvērtēšanu, ES piedalīsies Īpašās komitejas sēdēs, ko regulāri organizē Hāgas Konference, lai kritiski izvērtētu šīs konvencijas praktisko piemērošanu.

ES iekšējais izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms pēc iespējas atbildīs Hāgas Konferences izvērtēšanas mehānismam. Novērtējums tiks veikts regulāri un ietvers tādas ietekmes novērtējumu, kas izriet no ES pievienošanās Spriedumu konvencijai, kā arī novērtējumu par to, vai ir sasniegti galvenie šīs pievienošanās mērķi. Turklāt novērtējumā ietilps arī analīze par to, cik vēlamas ir deklarācijas, lai novērtētu, vai saglabāt vai atsaukt deklarāciju(-as), kas jau ir izdota(-as), vai arī izdot jaunu(-as) deklarāciju(-as).

- **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Nav piemērojams.

- **Detalizēts skaidrojums par konkrētiem šā priekšlikuma noteikumiem**

Ņemot vērā Eiropas Savienības ekskluzīvo ārējo kompetenci un to, ka Spriedumu konvencijā atbilstoši tās 26. pantam ir pieļauts, ka tai pievienojas reģionāla ekonomiskās integrācijas organizācija, ES būtu jākļūst par šīs konvencijas līgumslēdzēju pusi bez dalībvalstīm, pamatojoties uz Padomes pozitīvu lēmumu.

Tāpēc Eiropas Savienībai, pievienojoties šai konvencijai, būtu jāizdod deklarācija saskaņā ar šīs konvencijas 27. pantu, ka ES ir kompetenta attiecībā uz visiem ar šo konvenciju reglamentētajiem jautājumiem un ka tās dalībvalstis nebūs šīs konvencijas līgumslēdzējas puses, bet šī konvencija tām būs saistoša, jo tai ir pievienojusies ES. Saskaņā ar Protokolu (Nr. 22) par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienības darbību, kurā paredzēts, ka Dānijai nav jāpiedalās pasākumos, kas pieņemti saskaņā ar Līguma 81. panta 2. punktu, ES pievienošanās Spriedumu konvencijai neietver Dāniju.

Pievienojoties šai konvencijai, ES arī būtu jāizdod deklarācija par šīs konvencijas materiālo tiesību tvērumu saskaņā ar tās 18. pantu, paredzot izņēmumu no šīs konvencijas tvēruma spriedumiem, kas pieņemti par tāda nekustamā īpašuma komercnomu (īri), kurš atrodas ES teritorijā.

2021/0208 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par Eiropas Savienības pievienošanos Konvencijai par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 218. panta 6. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu[1],

tā kā:

(1) Konvencija par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences aizgādībā ("Konvencija") tika noslēgta 2019. gada 2. jūlijā.

(2) Konvencijas mērķis ir veicināt tiesu iestāžu pieejamību visā pasaulē, uzlabojot starptautisko tiesu iestāžu sadarbību. Jo īpaši Konvencijas mērķis ir samazināt riskus un izmaksas, kas saistīti ar pārrobežu tiesvedību un strīdu risināšanu, un tā rezultātā veicināt starptautisko tirdzniecību, ieguldījumus un mobilitāti.

(3) Savienība piedalījās sarunās, kuru rezultātā tika pieņemta Konvencija, un atbalsta tās mērķus.

(4) Pašlaik Savienības iedzīvotāji un uzņēmumi, kas vēlas, lai Savienībā izdots spriedums tiktu atzīts un izpildīts valstī, kura nav Savienības dalībvalsts (turpmāk tekstā "trešā valsts"), saskaras ar dažādām tiesību sistēmām, jo nepastāv visaptverošs starptautisks satvars attiecībā uz ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās. Starptautiskās tirdzniecības un ieguldījumu plūsmu pieaugums palielina šos tiesiskos riskus Savienības uzņēmumiem un iedzīvotājiem, taču šo situāciju vajadzētu risināt, izveidojot paredzamu sistēmu, kuras ietvaros tiek regulēta pārrobežu spriedumu atzīšana un izpilde civillietās vai komerclietās.

(5) Šos mērķus var sasniegt tikai tad, ja valstis stingri ievēro spriedumu savstarpējas atzīšanas un izpildes sistēmu, piemēram, tādu, kas pieņemta ar Konvenciju. Vienlaikus Konvencijai vajadzētu pieļaut trešo valstu spriedumu atzīšanu un izpildi Savienībā vienīgi tad, ja ir ievēroti Savienības tiesību pamatprincipi un netiek ietekmēti iekšējie *acquis*.

(6) Saskaņā ar Konvencijas 26. pantu tādas reģionālas ekonomiskās integrācijas organizācijas, kuru kompetencē ir daži vai visi Konvencijā reglamentētie jautājumi, piemēram, Savienība, var parakstīt, pieņemt, apstiprināt Konvenciju vai pievienoties tai.

[1] OV C [..], [..], [..]. lpp.

(7) Saskaņā ar Līguma 3. panta 2. punktu Savienības ekskluzīvā kompetencē ir noslēgt starptautisku līgumu, ciktāl tas ietekmē Savienības kopīgos noteikumus vai maina to darbības jomu. Konvencija ietekmē Savienības sekundāros tiesību aktus par jurisdikciju un rezultātā izdoto spriedumu atzīšanu un izpildi, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulu (ES) Nr. 1215/2012[2]. Tāpēc Savienībai ir ekskluzīva kompetence attiecībā uz visiem Konvencijā reglamentētajiem jautājumiem.

(8) Saskaņā ar Konvencijas 24. panta 3. punktu un 28. pantu pievienošanās Konvencijai var notikt pirms tās stāšanās spēkā.

(9) Savienībai būtu jānoslēdz Konvencija pievienošanās ceļā.

(10) Pievienojoties Konvencijai, Savienībai saskaņā ar Konvencijas 27. pantu būtu jādeklarē, ka tā ir kompetenta rīkoties attiecībā uz visiem Konvencijā reglamentētajiem jautājumiem. Tādējādi dalībvalstīm Konvencija būtu saistoša, jo tai ir pievienojusies Savienība.

(11) Lietās, kas saistītas ar komercnomu (īri), Regulā (ES) Nr. 1215/2012 ir paredzēta izņēmuma jurisdikcija tiesām dalībvalstī, kurā atrodas nekustamais īpašums. Konvencijā nav ietverti šādi izņēmuma jurisdikcijas noteikumi attiecībā uz komercnomu. Tāpēc, pievienojoties Konvencijai, Savienībai arī būtu jāizdod deklarācija saskaņā ar Konvencijas 18. pantu, paredzot izņēmumu no šīs konvencijas tvēruma spriedumiem par tāda nekustamā īpašuma komercnomu, kurš atrodas Savienības teritorijā.

(12) Īrijai Regula (ES) Nr. 1215/2012 ir saistoša, un tādēļ tā piedalās šā lēmuma pieņemšanā.

(13) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā (Nr. 22) par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un tai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Savienība noslēdz 2019. gada 2. jūlija Hāgas konvenciju par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās ("Konvencija").

Konvencijas teksts ir pievienots šim lēmumam.

2. pants

Komisija norīko personu, kas ir pilnvarota Savienības vārdā deponēt Konvencijas 24. panta 4. punktā minēto pievienošanās dokumentu.

3. pants

Deponējot Konvencijas 24. panta 4. punktā minēto instrumentu, Savienība saskaņā ar Konvencijas 27. panta 1. punktu iesniedz šādu deklarāciju:

"Eiropas Savienība saskaņā ar Konvencijas 27. panta 1. punktu paziņo, ka tā ir kompetenta rīkoties attiecībā uz visiem Konvencijā reglamentētajiem jautājumiem. Tās dalībvalstis

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.).

neparakstīs, neratificēs, nepieņems un neapstiprinās Konvenciju, bet Konvencija tām ir saistoša, jo to ir noslēgusi Eiropas Savienība.

Šajā deklarācijā apzīmējums "Eiropas Savienība" neattiecas uz Dānijas Karalisti, ņemot vērā 1. un 2. pantu Protokolā (Nr. 22) par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienības darbību."

4. pants

Deponējot Konvencijas 24. panta 4. punktā minēto instrumentu, Savienība saskaņā ar 18. pantu sniedz deklarāciju attiecībā uz nekustamā īpašuma komercnomu (īri):

"Eiropas Savienība saskaņā ar Konvencijas 18. pantu paziņo, ka tā nepiemēros Konvenciju tāda nekustamā īpašuma komercnomai (īrei), kas atrodas Eiropas Savienības teritorijā."

5. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*[3].

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

[3] Nolīguma spēkā stāšanās datumu Padomes Ģenerālsekretariāts publicēs *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.